

A szerző az egész nyelvtani anyagot az új módszer szellemében összegyűjti. Ezt az érdekes és gazdag anyagot nem lehet egy szűkreszabott ismeretetés keretében bemutatni. A tanítás általános elvei:

1. elmélyedő szemlélet;
2. a szókincs gyarapítása;
3. a fogalom megmagyarázása és eleven tartalommal való telítése;
4. a mondatbeli alkalmazás biztossá tétele.

Pl. a melléknév ismertetésében először nem a melléknévről, hanem a tulajdonságokról van szó (szemlélet alapján: kis-nagy, rövid-hosszú, magas-mély, tiszta-piszkos, hideg-meleg, nedves-száraz, puha-kemény; közmondás: a rövidebbet húzni; alakok: kerek tükör, négyszögetes füzet; irányok: vízszintes vonal, függőleges kötél; színek a természetből: a kék ég, a zöld mező, a piros alkony; a színek jelentése: szeretet, tisztaság, irigység; élelmiszerek és állatok színei; a színek a közmondásokban; lelki tulajdonságok; az állatok, mint tulajdonságok megszemélyesítői stb.)

A melléknévvel kapcsolatos házi feladatok: példák, ahol a tulajdonságot jelentő szó fölösleges (fehér hó, öreg agg); családnevek, amelyek melléknévet tartalmaznak; helységnevek, melyekben melléknév van; az emberfajok színei stb.

A szerző nem tekinti anyagát teljesnek és megállapodottnak, hanem minden tanár a maga viszonyai szerint válogathat belőle és újabb anyaggal is gyarapíthatja. Ilyen értelemben kell a művet használni: rostálni és kiegészíteni. A könyv rendkívüli jelentősége abban áll, hogy lerakja a nevelő nyelvtanítás alappilléreit, megmutatja a követendő irányt.

Cretius könyvéhez két kiegészítő füzet csatlakozik; az egyik: *Zum Nachdenken und zum Beobachten*, a tanító számára készült és 2000 feladatot tartalmazó; a másik: *Aufgaben für den Sprachlehreunterricht*, a tanuló kezébe való nyelvgyakorló példatár.

Cretius könyve megérdemli a magyar nyelvet tanító tanárok legteljesebb érdeklődését, módszere a továbbfejlesztést és a magyar viszonyokra való alkalmazást.

Szántó Lőrinc.

KÜLFÖLDI TANITÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán.)

1. Az idegen nyelvtanítás újabb irányáról szóló német könyveket ismereti a *Monatschrift für höhere Schulen* című folyóirat. Főképen az angol nyelvtanításról szóló könyveknek tulajdonít nagy fontosságot. A kezdő tanítással foglalkozik *Mária Duve: Umbruch und Aufbau, Neueinstellung im englischen Unterricht, Diesterweg*. A cikk szerint a könyv tehetséges pedagógus munkája, aki hosszú évek gyakorlata után, egyéni módszerhez jutott. Alapelve, hogy az idegen nyelvtanításnál ugyanazt az utat kell követni, amelyen a gyermek anyanyelvét sajátítja el. A gondolat nem új, de ahogy Duve ez alapon a maga rendszerét fölépíti, egészen eredeti. Duve eljárásában nemcsak

azt az utat követi, amelyen az anya tanítja gyermekét olvasásra. Tárgyszavakból indul ki és nagy gondot fordít a konkrét szókincs megszerzésére, melynek megtanulásánál a látást és a beszédet szerepelteti. A megtanult szavakból azonnal kis meséket szerkeszt. Fonetikai szempontból érdekes, hogy a szavakat nem tervtelenül veszi a gyermek környezetéből, ahogy az anyanyelvét tanuló gyermek teszi, hanem fonetikai szempontokat figyelembe véve, a legegyszerűbb hangból, az *ae*-ből indul és fokozatosan halad a diftongusokig. Duve tehát itt eltér alapelvétől és tudományos megállapításokat vesz figyelembe, bár egyébként minden tudományos módszert elvet. A tudománytól való idegenkedése oly nagy, hogy minden grammatikát, még a legegyszerűbb alapelvek tanítását is ellenzi. Rendszere tehát teljesen immitatív, utánzó módszert alkot.

A grammatika nélküli nyelvtanítás szélsőség, amely különösen középiskolában hibás. Duve kárhoztatja az olyan nyelvtanulást, ahol a tanuló értelmetlenül bemagolja a nyelvtani szabályokat és ezért teljesen mellőzni akarja a nyelvtant. Csakhogy ez a két szélsőség és mindkettő már régen túlhaladott álláspont és alig található olyan középiskola, ahol így tanítanak az idegen nyelvet. Az olyan grammatika, amelyet a tanuló maga von le a megtanult mondatokból, erős támasza az idegen nyelv megtanulásának.

A kritika egyébként megállapítja, hogy Duve módszerével a nyelv egyszerű használatára meg lehet tanítani a gyermeket, de a középiskolai nyelvtanítástól ennél többet kell várni. Végül ez a cikk is, mint ma minden német író, arra a megállapításra jut, hogy az idegen nyelvtanításnak a nemzeti szociálista iskola szempontjait kell végcélnak tekinteni. Különösen az angol nyelvvel kell megmutatni, hogy a germán szellem mennyire befolyásolta a nyelvet, irodalmat, politikai berendezkedést és mennyire él ez a szellem ma is nemcsak Angliában, hanem Amerikában is. Ennek belátásához pedig széles alapépitményre van szükség, ez pedig teljesen grammatikai megismerésen nyugszik.

A grammatika ilyen tanítására mutat rá *A. Streibich: Prinzipien zur Wiedergabe des deutschen Satzes im Englischen. Diesterweg.* című munka. Ez a 33 oldalas könyvecske bemutatja az angol nyelv keletkezésének hajtó erőit. Rámutat az angol és német gondolkodás eltérő irányára és kimutatja, miként alakult az angolszász szintétikus nyelvből a mai analitikus angol nyelv. A beszéd alakulásánál a szintétikus gondolkodás, első sorban a ragvégződésekben és szórendben, míg az analitikus gondolkodás inkább a segédszavak használatában nyilvánul. Ezt a törvényt számos angol és német példával igazolja. Értékes az a fejezet, mely a mondatalakulás elveit tárgyalja, összehasonlítva egymással az angol és német nyelvet. Számos értékes gyakorlatot is nyújt a könyv.

A könyvecskében fölvetett gondolatok alkalmasak felső fokon az angol nyelvtanítás élénkítésére.

A középfokon igen jó szolgálatot tehet az angol nyelvtanításnak *Albrecht Reum: Englische Stilübungen. J. J. Weber, Leipzig.* című könyv. Az angol stílus sajátosságait ismerteti mindig angol közmondásokból kiindulva. Közmondásokon mutatja be, miért lehetetlen németből angolra szó szerinti fordítani. Az angol nyelv megtanulásához nem elég a megfelelő szókincs és a

grammatikai szabályok ismerete, alapos stílusgyakorlatokra is szükség van. Mindig példából indul ki, ezekhez gyakorlatokat ad, végül levonja a stílusbeli törvényeket. Az egyszerű mondatból indul és fokozatosan halad az összetett mondatra. Sok példán mutatja be a határozók helyzetét és az ide vonatkozó törvényt ugyancsak közmondásokkal szemlélteti.

(Monatschrift für höhere Schulen, 1935.)

2. A lusta és buta tanuló. Ezek az iskolában gyakran, de legtöbbször könnyelműen használt kifejezések. Egy svájci középiskolai tanár egy diktálás után megíratott szöveget, anélkül, hogy ezt először javította volna, ugyanazon tanulóknak másodszor is lediktálta. A két dolgozat összehasonlítása után megállapította, hogy egyes tanulók mindkét dolgozatban ugyanazt, vagy hasonló hibákat, mások a két dolgozatban egymástól eltérő hibákat ejtettek; a hibák egyenlősége butaságra, a másik lustaságra mutat. Ezzel a megállapítással kapcsolatban a Schweizerische Lehrerzeitung foglalkozik ezzel a két, az iskolában nagyon népszerű fogalommal.

A tanár minden jóakarató törekvésének a legállhatatosabban a tanuló azon állapota áll ellent, amelyet lustasággal jelzünk. A lustaság alapokát többé-kevésbé jellemeli, vagy akaratbeli gyengeségben keressük. Ennek megfelelőek az iskola pedagógiai ellenszerei is: figyelmeztetés, intés, megrovás és ha ezek nem vezetnek eredményre, akkor kisebb-nagyobb büntetés.

A lustaságnak ezen szinte általános felfogásával szemben állanak tapasztalatok, amelyek megfontoltságra készítenek, nem kell-e a lustaságnak mondott állapot okát az akaratgyengeségen kívül, alkati, biológiai viszonyokban keresni, amely tehát ennek megfelelően az előbb említett pedagógiai eszközökkel eredményesen nem is kezelhető. Komoly vizsgálatok arra vezettek, hogy az iskolában lustaságnak minősített esetek nagy száma nem akaratbeli gyengeségből, hanem testi adottságból, vagy még többször a gyermek szociális helyzetéből fakad. Adott helyzetük kényszeríti őket a kisebb teljesítőképességre, életlehetőségük következtében fáradtak és bágyadtak, ezért nem tudnak az iskola követelményeinek teljes mértékben megfelelni. Itt tehát inkább orvosi, illetőleg szociális intézkedésekre volna szükség, pedagógiai eszközök semmiesetre sem vezethetnek eredményhez.

Ezen megállapítás mellett szól többek között az a sokszor tapasztalt tény is, hogy tanulók, akik „lustaságuk“ következtében csak nagy elnézéssel haladtak egyik osztályból a másikba, más iskolába, más viszonyok közé kerülve, megváltoztak és szorgalmas, jó tanulókká váltak. Ezen szinte csodás változást nem lehet úgy magyarázni, hogy a tanuló elnézőbb tanárok kezei közé, könnyebb, kisebb követelményekkel fellépő iskolába került. Bár nem tagadható, hogy ilyen pedagógiai okok is hatást gyakorolhatnak a tanulóra, de a változást ezek nem magyarázzák teljesen, legtöbbször biológiai, vagy szociális tényezők is közrejátszanak. A helyváltozás, az ezzel együttjáró élet- és táplálkozási viszonyoknak a változása a kisebb teljesítményre hajlamos testet erősíti és ezzel jár együtt a lelki változás is.

Mielőtt tehát a tanító valamely gyermeket lustának minősít, figyelje meg a gyermek életviszonyait és sokszor ki fog tűnni, hogy a gyermek kisebb teljesítőképességét nem akaratbeli gyengeség, hanem testalkati, vagy helyzeti körülmények okozzák. Érte nem a gyermek, hanem a szülők, társadalom,

szociális viszonyok tehetők felelőssé. A mostoha viszonyok megváltoztatásával megszűnik a tanuló lustasága is.

Sokszor könnyelműen minősíti az iskola a gyermeket okosnak, vagy butának is. A sok tudást gyakran az okossággal, a kevés tudást a butasággal azonosítja. Pedig sokszor tapasztaljuk, hogy sok tudással megtöltött koponyák önálló cselekvésre, sőt logikus gondolkodásra is képtelenek, tehát okosoknak nem mondhatók. Okosnak lenni tehát nem jelent okvetlenül sok tudással rendelkezést, habár az intelligencia és tudás között fennáll az összefüggés. Sokszor hibás megítélés keletkezik abból, hogy csak a tárgyutadást veszi figyelembe, holott egyéb szellemi képességeket is figyelembe kellene venni.

Természetesen hibás megítélés az is, amely a közügyességgel rendelkező embert mondja okosnak, a tehetetlent butának, de a beszélőképesség sem mindig az okosság mértéke. Vannak emberek változatos kifejezésekkel, folyékonyan beszélők kis intelligenciával.

Az iskolában hibás megítélésre vezet, ha csak a tanulásban tett előmenetelt veszi figyelembe. Egy közepes tehetségű tanuló nagy szorgalommal megelőzheti a tehetséges tanuló iskolai eredményét. Aki a megítélésnél csak az iskolai teljesítményt veszi figyelembe, az könnyen okosabbnak tarthatja a közepes tehetségűt, mint a valódi tehetséget. Itt az intelligenciát az akaraterővel cserélik föl.

Nagy igazságtalanságok történhetnek, ha a tanító a gyermek külsejét veszi figyelembe a megítélésnél. A szegényesen öltözött, elhanyagolt gyermek gyakran teszi az emberre a csekélyebb értékűség benyomását. Míg a jól ápolt, jól öltözött gyakran választékos beszédű, szimpátikus külsejű gyermek, az okosabb benyomását kelti. Csak gondos, lelkiismeretes és alapos megfigyelés után szabad a gyermek intelligenciájára következtetést vonni és a tanító százszor gondolja meg, amíg valamely gyermekre az okos, vagy buta minősítést alkalmazza, mert akarata nélkül is könnyen hibás megítélésre, vagy igazságtalan ítéletre juthat.

(Schweizerische Lehrerzeitung, 1935.)

3. Az élethez közel álló számtantanítás. Nagyon jellemző a mai német gondolkodásra az a cikk, melyet *Walter Zobel* berlini tanügyi tanácsos a *Monatschrift für höhere Schulen* című folyóiratban, „*Lebensnaher Rechenunterricht*” címen írt. A cikk két szempontból érdekes. Egyrészt hogyan akarja a gyakorlati számtant is a mai német politika szolgálatába állítani, másrészt viszont hogyan akarja a számtantanítást, még a középiskola felső osztályaiban is gyakorlatibbá tenni. Már a cikk bevezetésében kifejti, hogy a számtanoktatás is csak akkor közelítheti meg a való életet, ha az teljesen a német népet és államot szolgálja. Ezt úgy érheti el, ha a számtan anyaga érzelmileg és tartalmilag az állampolitikai nevelés szolgálatában áll, de emellett az elért számolásbeli eredmény a legmagasabb kívánalmaknak is megfelel.

I. Tartalmi szempontból kívánja, hogy az *alkalmazott feladatok* a kor szellemének feleljenek meg, mert csak az időszzerű feladatok keltik fel a tanuló érdeklődését és csak ilyenekkel felelhet meg a számtantanítás a korszerű nevelés kívánalmainak. Bár a feladatok tárgyi köre az iskolafajok szerint változik, de egy szempontnak mindenütt előtérbe kell nyomulni: Németországnak. A számtantanítás alatt a tanulóknak meg kell tanulni a szűkebb és tágabb

környezet dolgait, számbelileg felfogni. A gyermek legszűkebb környezetéből a családból és az osztályközösségből kell kiindulni, mert ezáltal a tanulót is bevonhatjuk a munkába. Cikkíró a maga gyakorlatából beszél el szerinte megfelelő alkalmazott feladatokat. Egy első osztályos fiú elmondta, az iskolában, hogy édesatyja állítása szerint a tegnapi eső értéke pénzben ki sem fejezhető. Ebből cikkíró a következő alkalmi feladatot csinálta: a tanuló szüleinek van 600 m² területű kertjük. Megállapították, hogy az időjárásjelentés szerint tegnap 10 mm eső esett. Eszerint a kertre esett 6 m³ víz. Berlinben 1 m³ víz 20 Pf, tehát mekkora értékű víz esett? (Vajjon cikkíró akkor is így számított volna ki az eső értékét, ha a tanuló édesatyjának 1000 hold szántóföldje lett volna?)

A versaillesi békediktátumot is csak számbeli szemléltetéssel lehet érthetővé tenni. Cikkíró hivatkozik *Fr. Drenckhahn: Volkseigener Rechen- und Raumlehreunterricht* című munkájára, mely feladatait a Hitler-ifjúság és rohamosztag életéből, a munkanélküliség elleni intézkedésekből, a légi védelemből, a külföldi némettség számviszonyaiból stb. veszi. Csakis ilyen tárgyi feladatokkal lehet a számtantanítás a nemzeti szociális nevelésnek értékes szolgálatot. Ajánlja még *A. Dörner: Mathematik im Dienste nationalpolitischer Erziehung* című könyvet, mely tárgykörök szerint csoportosítva tartalmaz megfelelő feladatokat.

II. Nemcsak a tanítási anyagban, hanem a követett módszerben is meg kell nyilvánulni az élethez való közelség elvének. Ebből a szempontból helyteleníti, hogy a fejszámolás a középiskola III. osztályában, némely iskolában még előbb is megszűnik. A gyakorlatban az ügyes fejszámolásnak nagy az értéke és így a középiskola felső osztályaiban is gyakoroltatni kellene a fejszámolást. Az eljárásra példákat is mutat. Az autó sebességét a sportban m/mp-ben mérik, de km/óra-ban jelzik. Az átszámítás fejben nagyon egyszerű. A m/mp-et szorozzuk 4-gyel és a szorzatból 10%-ot levonunk. Pl. 55 m/mp átszámítva $220 - 22 = 198$ km/óra. (Mert X m/mp átszámítva az $3600 \times : 1000 = 36 \times : 10 = 4 \times - 4 \times : 10$ km/óra.)

A fejszámolás alapja az egyszeregy pontos tudása. Ezt rendszerint csak 10×10-ig tanítják. Pedig a számolás igen egyszerű akkor is, ha a tényezők 10 és 20 között vannak. Pl. 17×18-at így számolhatunk: $17 + 8 = 25$; $25 \times 10 + 7 \times 8 = 306$. Indokolás: $(10 + a) \cdot (10 + b) = 10 \cdot 10 + 10a + 10b + ab = 10(10 + a + b) + ab$.

Hasonlóképpen $(100 - a) \cdot (100 - b) = 100(100 - a - b + ab)$, tehát $95 \times 92 = 100(95 - 8) + 8 \times 5 = 8740$.

Eppen így $9975 \times 9987 = 10000(9975 - 13) + 13 \times 25 = 99620325$.

Az írásbeli számolásnál is kívánja, hogy ahol csak lehet, a fejszámolást alkalmazni kell. Az írásbeli számolásnál nagy gondot kíván fordítani a munka tisztaságára, áttekinthetőségére és a műveletek ügyes elrendezésére.

Gondosan kell gyakorolni a számolás ellenőrzését. Erre különféle eljárásokat ajánl. Ajánlja a művelet más sorrendben végzését, az ellentett művelettel való ellenőrzést, a számolásnak mással való ellenőriztetését, a 9-es és 11-es próbákat. Azáltal, hogy megköveteljük a számolás pontos ellenőrzését, a tanulót rákényszerítjük, hogy munkájáért a felelősséget viselje, ami a jellemnevelés szempontjából is fontos.

A műveletek rövidítése, a korlátozott pontossággal való számolás, az eredmények kikerekítése az a terület, ahol a tanuló meglátja az elmélet és gyakorlat közötti különbséget. A szorzás tíz tizedes jegy pontosságú eredménye nagy szorgalomnak a jele, de nem mutat élénk gondolkodásra és kellő intelligenciára.

A cikk különösen hangoztatja, hogy minden műveletnél meg kell követelni az előzetes becslést és utólagos ellenőrzést.

Számfogalmak, műveletek, vagy valamely számolás menetének szemléltetésére ajánlja a *grafikus ábrázolást*. Ujságok és folyóiratok gyakran használják a grafikus ábrázolást nemcsak mennyiségek ábrázolására, hanem számösszefüggések szemléltetésére is.

Nem fordítanak elég gondot az iskolában a *tabellákról való számolásra*. Már az első osztályos tanuló is látja, hogy sok helyen árakat tabellákról olvassák le. Be kell mutatni, hogyan keletkeznek az ilyen ártabellák és hogyan lehet vele számolni, akkor is, ha az adatok a tabella adatait túlhaladják.

A *tréfás számtani feladatokat és játékokat* nemcsak mulattatóknak tartja, de kimutatja, hogy nevelési szempontból is milyen fontosak.

III. A cikkíró kifejti, hogy milyen elszomorító látvány, hogy a középiskola felső osztályaiban milyen ügyetlenül és bizonytalanul számolnak a tanulók. Kísérleteket tett, hogy ugyanazt a számolási feladatot adta a III. és VIII. osztálynak, a VIII. osztály ijeszten rosszabbul dolgozott. Ezen úgy kellene segíteni, hogy a számtant legalább a VI. (U. II.) osztályig kellene folytatni.

(Monatschrift für höhere Schulen, 1935.)

4. Tanítóképzés Görögországban. A görög népiskolai tanítókat két év óta német mintára, pedagógiai akadémiákon képzik. Az első tanítójelöltek most tettek képesítő vizsgálatot és beigazolást nyert, hogy az akadémiai képzés jobb, mint a régi semináriumi képzés volt. A reformot az újjörög kulturális élet fejlődésére döntő fontosságúnak tartják. Az akadémiai tanítási beosztása a következő: az akadémia vezetője és annak helyettese a következő főszakokat adják elő: filozófiát, általános neveléstudományt, az újabb pedagógiai áramlatokat és tanítási módszereket, a pedagógia történetét, általános és gyermekpszichológiát, általános didaktikát, analitikai és individuális pszichológiát, az egyes tantárgyak módszertanát. Ők vezetik az akadémiahoz kapcsolt kísérleti népiskolában a tanítási gyakorlatot. Egy gazdasági szaktanár tanítja az akadémian a kert- és mezőgazdaságot és állattenyésztést. Ezekon kívül működik még egy ének- és zenetanár, egy rajz- és kézimunkatanár, egy testnevelő. Ezen rendes tanárokon kívül még rendkívüli és óraadó tanárok működnek, akik hittant, ó- és újjörög irodalmat, állam- és társadalomtudományt, háztartástant, egészségtant és légvédelmet adnak elő. Egy idegen nyelvet is tanítanak, és pedig az akadémia vezetőjének választása szerint németet, angolt, vagy franciát.

Az eddigi tapasztalatok után illetékes körök kívánják, hogy a két évi képzési idő három évre emeltesék és a harmadik évben főképp különböző gyakorlatok szerepelnének. Kívánják továbbá, hogy az ország különböző városában elhelyezett hét akadémia az ország két legnagyobb városába, Athénbe

és Szalonikibe vonják össze. Ebben a két akadémiában a rendelkezésre álló eszközök jobban volnának kihasználhatók.

(Internationale Zeitschrift für Erziehung, 1936.)

5. Iskola rövidlátó gyermekek részére. Bécsben külön iskolában tanítják azokat a gyermekeket, akik valamely szemhibájuk, leginkább rövidlátás miatt nem haladhatnak együtt éperzékű gyermekekkel. Külön erre a célra képzett tanítók, megfelelő módszerekkel és vezetéssel nevelik itt a nem normálisan látó gyermekeket. Normálisan látó gyermekek fekete háttér előtt kifeszített kézújjakat 60 m távolságból még megszámlálják. Aki az újjakat csak 15 m távolságból tudja megszámlálni, annak a szeme $\frac{1}{4}$ látóerősségű, aki csak 2.4 m távolságból, annak $\frac{1}{25}$ látóerősségű a szeme. E két határ közé eső gyermekeket osztják be ezekbe az iskolákba. Az iskola elemi és polgári iskolából áll, a tanterv a látási gyengeségre való tekintettel némileg csökkent az anyagban. A fiúk egyénileg megállapított kézimunkát tanulnak, a leányok női kézimunkát végeznek durva anyagból. A gyenge látóknál oly fontos zeneoktatásra nagy gondot fordítanak. A szem kímélése és ápolása állandó gondját képezi az iskolának, a tantermek berendezése, világítása, az ülőhelyek a szemhygiénia legmodernebb kívánalmainak is eleget tesznek.

6. Légvédelemre való oktatás. Az osztrák birodalmi közoktatási miniszter elrendelte, hogy a polgári és középiskolákban, tanítóképzőkben és középfokú szakiskolákban a légvédelmet a rendes tárgyak keretébe a következőképpen kell beiktatni: a kémiaába a gázhare anyagai, robbanó és gyújtó bombák és az ezek ellen való védekezés; a földrajzba légvédelmi berendezések; a tornában repülőátadás esetén való magatartás; az iskolaorvos előadásába idevonatkozó egészségügyi vonatkozások. A tanárok megfelelő kiképzésére a nyáron Grácban rendeztek tanfolyamot, ezenkívül Stájerország nagyobb helyein tartottak előadásokat és gyakorlatokat, amelyeken való részvételre a tanítókat ismételtelen felszólították.

(Pädagogischer Führer, 1936.)

7. Iskolai napló. A csehszlovák iskolákba naplót alkalmaztak, melybe minden tanár bejegyzi a házi feladatot. Így akarják megakadályozni, hogy az iskola a tanulókat házi feladatokkal túlterhelje.

8. Tanító képesítő vizsgálatok Csehszlovákiában. A csehszlovákiai iskola- és népművelődésügyi minisztérium most kiadott rendeletével megváltoztatta az elemi iskolai tanítók képesítő vizsgálatának eddigi rendjét. Új szabályzatot alkotott, amely az 1936/37. tanév elejével lép életbe. A szabályzat most megvalósítja azt a tervet, amelyet folyóiratunk múlt évi kötetében jeleztünk. A tanítói érettségi vizsgálat után kezdőszolgálatba lépő tanító 20 havi megszakítás nélküli iskolai működés után köteles képesítő vizsgálatra jelentkezni. Csak azt a tanítót véglegesítik állásában, aki ezt a vizsgálatot eredménnyel leteszi. A vizsgáztató bizottság tanítókból és szaktanárokból áll. A vizsgálat célja megállapítani a tanító pedagógiai ismereteit. A vizsgálat írásbeli és szóbeli. Az írásbeli vizsgálat pedagógiai és módszertani kérdés fejtegetéséből áll. Ennek sikerülte után kerül a jelölt a bizottság elé, ahol beszélgetés formájában tesz szóbeli vizsgálatot. A beszélgetés folyamán ki kell tenni, hogy a jelölt

tisztában van a népiskolai pedagógiával, didaktikával és módszertannal, ismeri a népiskola tantervét, ismeri a fontosabb tanszereket és tudja azokat alkalmazni, ismeri az újabb tanítási és nevelési irányokat, ismeri az elemi iskolára vonatkozó törvényeket és rendeleteket, ismeri a tanítók szolgálati pragmatikáját, tudja az iskola higiéniáját és ismeri a gyermekirodalmat.

Csak azt a jelöltet képesítik az elemi iskolában való tanításra, aki mindezekben kellő jártasságot tanúsít.

(Szlovenszkói Magyar Tanító, 1936.)

9. Az ifjúság katonás nevelése az európai államokban. A háború utáni években a legtöbb államban megszervezték az ifjúság katonás nevelését, amely előkészíti az ifjúságot a katonai szolgálatra. Esztorozság, Litvánia, Lettország, Norvégia, Portugália, Görögország, Bulgária, Belgium, Törökország, Finnország törvényben kötelezővé tették a katonás nevelést. Dániában, Svédországban és Hollandiában az ifjúság önként jelentkezhetik a katonai előképzésre, de ez az önkéntesség csak papíron van, tényleg kötelező ezekben az országokban is a jelentkezés.

Legtökéletesebb szervezetet Olaszországban találunk. Mussolini szerint a polgári és katonai kötelezettségek elválaszthatatlanok egymástól és a katonai kiképzés a nemzeti hazafias nevelés elengedhetetlen része. A katonai kiképzés tehát a legkorábbi gyermekkorban kezdődik és tart mindaddig, amíg a férfi a haza védelmére fegyvert fogni képes. Mussolini ezen törvénybe iktatott gondolatának megfelelően minden férfi 8 éves kortól 55 éves korig köteles katonai kiképzésben részt venni. 8-tól 14 éves korig a kiképzés a ballilában történik. Ebbe a szervezetbe két és egy negyedmillió gyermek tartozik, ahol fegyelemre, áldozatkészségre és hazaszeretetre nevelik őket. Egyes katonai kiképzésben részesülnek, gyutacsokkal célba lönek. 14-től 18 éves korig az avanguardia (előhad) nevű szervezetbe kerülnek, ahol századgyakorlatokban, éleslövésben, légvédelemben, tereptanban, térképolvásban és motorismeretben képezik ki őket. Aki a 18. évet betöltötte, bekerül a miliciába, ahol rendszeres katonai kiképzést nyernek. Az összes szervezetek élén a miliciai tisztek állanak.

10. Szülők jelenléte az iskolai tanítás alatt. Szászországban a népművelési miniszterhez kérdést intéztek, hogy az iskolaköteles gyermekek szüleinek megengedhető-e, hogy tanítás alatt a tanteremben jelen legyenek. A miniszternek most kiadott rendelete megengedi, hogy kísérletképpen, egy meghatározott hónap második felének egymásután következő három napján, a gyermekek szülei jelen lehetnek a tanításon.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE

Pedagógiai Szeminárium f. évi júniusi számában Dr. Imre Sándor: A hagyomány szerepe az életünkben c. értekezésében kifejti, hogy a családi és nemzeti hagyományokkal való tudatos foglalkozás a nevelőre nézve nagyjelentőségű. A nevelő a nevelésére bízott tanulók lelkületének, tudásának, ér-